

FLOR DE CARD

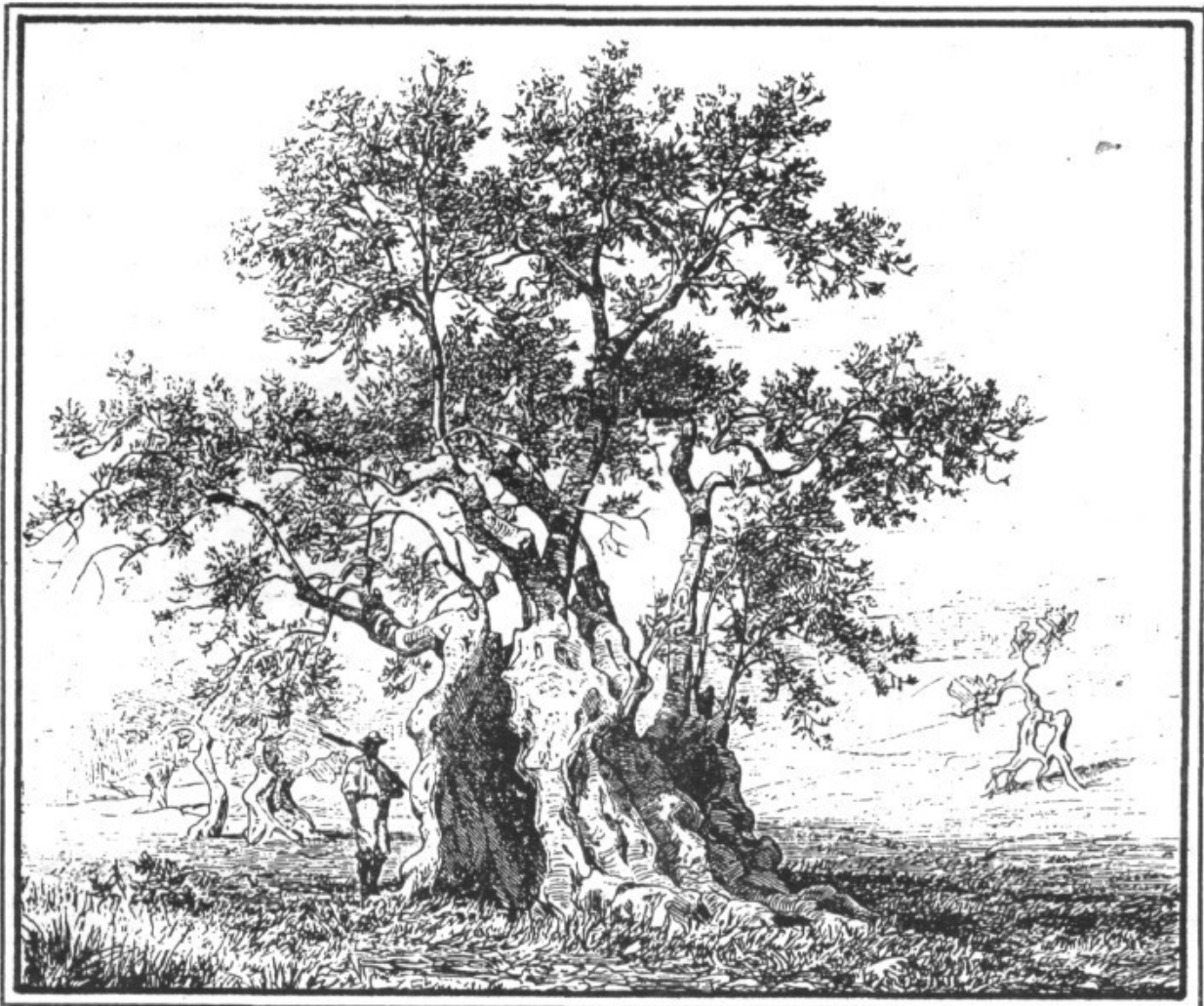

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * JUNY DE 1984 * Nº 94

*De tot és bo tenir molt
fora deutes, bonys i ronya.
També és bo tenir vergonya...
I alerta a sortir d'es solc!*

-popular-

CANVI, SÍ (PER A TU)

... I la gent -la majoria- trià l'opció "canvi". Potser la majoria considerà que hi havia moltes coses que necessitaven canviar per avançar i arribar així a l'Estat modern equiparable a les altres comunitats europees.

Però vet-aquí que, a mesura que van sortint decrets i lleis -malgrat l'adjectiu de moderades-, sorgeixen les queixes, el renou, les vagues... que trobaran resò a la premsa amb tonalitat més o manco exagerada segons l'origen del problema i la font ideològica de la premsa.

És ben divertit llegir els diaris o escoltar algun comentari de cafè. Vaja!, que a vegades pagam seixanta duros per anar al cinema i un no s'ho passa tan bé. Hi ha per llogar-hi cadiretes, que diria aquell.

Així hi ha una gent -alts funcionaris se'n diven- que sempre ha anat a jornal pensant-se que feia feina per compte propi i... renou si els volen estrènyer una mica!

Gent amb sous superiors als cinc milions de pessetes anuals i... renou perquè no poden anar!

Gent que no ha tributat mai a Hisenda i... renou perquè els toca pagar vint mil pessetes!

Gent que no els va bé el negoci, ja sigui perquè els estrangers no tenen tanta gastera com abans, ja sigui perquè hi ha hagut un augment descontrolat de negocis i... renou perquè així no anam!

Llavors aquell que vaa jornal i li controlen la feina que fa -i sobretot la que deixa de fer- i que no ha pogut posar encara cap negoci que el tregui de la feina i que fa anys -potser per força- ha de cotitzar puntualment i sense enganys a Hisenda. O aquell altre que a força d'hores de feina i arriscant el que encara no era seu ha pogut arribar a muntar un petit negoci o empresa... quan llegeix la premsa o sent els comentaris, fa la mitja rialla no absent a d'incomprensió i ràbia.

I llavors, a la força arribam al tòpic: és que aquí som diferents. Volem canvi, sí, però pels altres, a mi que em deixin fer. I ho reflexa l'acudit aquell on uns amics estaven arreglant el món a una taula del cafè:

-No hi ha dret -deia un-, que aquell pugui tenir seixanta quarterades i jo només en tenguí quatre. El món hauria d'estar més compartit.

-Tens raó -deia l'altre, mentre assentia amb el cap.

-Igualment, perquè ha de tenir aquell altre un cotxarro que tanmateix no podrà explotar? N'hagués comprat un de petit i haguera repartit la diferència; tots som germans, o no?

-És ver, és ver.

-Tots hauríem de tenir almanco un cotxet!

(I aquí, aquell que sempre havia assentit i havia donat raó al que es queixava del béns dels altres, pensà que ell tenia un cotxet per anar a fer la volteta els diumenges, mentre l'altre no en tenia cap, i exclamà:)

-Vetua el nan, això no!

S'aixecà i se n'anà.

A Sant Llorenç des Cardassar, dimarts, 11 de juny de 1984. A les 10 del vespre -es retrassa l'horari per mor del futbol- i amb la presència de gairebé tots els pares de la junta, del director Sr. Mayol i de la responsable tècnica del SMOE, s'inicia la junta ordinària de l'APA, tractant-se els següents temes:

1.- Amb certa sorpresa i estupor es llegí la contesta que les "Germanes de la Caritat" havien fet a l'Ajuntament denegant la petició de préstec d'una aula que tenen buida, per albergar els pàrvuls l'any que ve sota les raons:

-La Congregació manté obert el centre de preescolar.

-L'Ajuntament i el Ministeri poden atendre de forma més efectiva la necessitat de locals.

-La qüestió no sembla oportuna donat l'actual moment de política educativa del país. És obvi que davant tal claretat sobren tota mena de comentaris. Potser per això no se'n feren.

Amb predisposició de col.laboració es deixà la qüestió en mans del Consistori el qual no dubtam assumirà plenament la responsabilitat.

2.- Es llegí una instància recentment presentada a l'Ajuntament sobre una sèrie de millores a realitzar a l'escola, tot recolzant les inquietuds i necessitats dels mestres. Feta la lectura en Bartomeu Mestre proposà mantenir una conversa formal entre representants de l'APA, del personal docent i de tots els caps de llista per tal d'estudiar i veure entre tots si hi ha solucions humanes i definitives als múltiples problemes de l'edifici escolar. Proposta que s'aprova per unanimitat, car és tendent a aconseguir per a l'escola aquelles coses que tothom desitja i té a cada casa particular.

3.- Per al vinent dimarts dia 19, a les 9.30 del vespre, s'acordà realitzar l'Assemblea General amb el següent orde del dia:

- Realitzacions del curs.
- Informació econòmica.
- Projectes més imminents.
- Informació de la responsable tècnica del SMOE.
- Informació del director del centre.
- Precs i preguntes.

4.- S'informà de la proposta del delegat de festes Sr. Bauzà de cara a la participació de l'APA a les festes patronals. Participació que s'acceptà, quedant una comissió encarregada de fer la pertinent programació i pressuposts.

Dins el mateix contexte la secció esportiva recolzarà i coorganitzarà el Marathon.

5.- Vista la imminent necessitat de pagar el deute contret amb l'adquisició de la fotocopiadora, s'acordà iniciar les gestions per a tornar realitzar la venda dels llibres. Es nomenà també una petita comissió encarregada de fer les gestions pertinents, deixant per a més envant -en sobre el compte just- l'estudi d'adquisició d'altre material.

6.- Amb caràcter informal es comentà l'orde del dia del Consell de Direcció a realitzar l'endemà a les dues del capvespre. Es recomanà recolzar i demanar la continuïtat en el càrrec de l'actual director Sr. Mayol, així com demanar, en comissió de serveis, a les mestres Antònia Amer i Margalida Cladera, deixant per a la reunió assenyalada en el punt 2 el problema de la neteja.

I essent més de les dotze del vespre, i sense més temes a tractar, s'aixecà la sessió.

Arrel de la remodelació prevista dins el Consistori i que es concretarà, si no hi ha res de nou, en el vinent ple ordinari de juliol, ens hem posat en contacte amb en Tomeu Pont per a que ens en concreti els detalls.

Pareix esser que el CDS i el PSOE heu arribat a un enteniment amb so batle de cara a responsabilitzar-vos d'alguna comissió informativa. ¿Podries explicar en què consisteix?

Sí. Vàrem tenir una partida de reunions amb so batle per veure si fariem marxar s'Ajuntament a base d'agafar unes presidències de comissions. Després d'haver-ne parlat amb so nostro grup, vàrem acordar que jo me'n cuidaria de s'urbanisme i ses obres -jo volia que fos en Tomeu Mestre, però ells varen trobar que havia d'esser jo, i, com a bon demòcrata que pretenc esser, me vaig sotmetre a sa majoria i vaig acceptar-. Per a n'Ignasi quedarem que demanaríem sa d'hisenda i que, a més, fariem fer una relació de ses competències de cada comissió, per a que no hi hagués malentesos en haver acceptat es càrrecs.

I ses altres comissions quedaran igual?

No. Hi haurà modificacions. A sa d'acció Social, que presideix en Tomeu Mestre, a més de lo que tenia assignat li afegiran beneficència i tercera edat; en Toni Ordines, que abans tenia urbanisme, se'n cuidarà d'es manteniment i coordinarà sa brigada i es deports; en Miquel Mascaró, maldament li llevin hisenda seguirà essent es depositari; per acabar, sa comissió de zona costera, passarà a dir-se de turisme.

¿I què suposarà aquest canvi de nom?

Que s'encarregarà de ses relacions amb sos hotelers i comerciants i de tot lo que sigui foment d'es turisme. Lògicament, si hi ha una urbanització a fer serà competència de sa comissió d'urbanisme, perquè ses comissions són per tot es terme de Sant Llorenç, sigui dins es poble o sigui dins sa zona costera, i qui diu urbanisme diu sanitat, governació, etc.

¿Teniu projectes per reactivar ses comissions?

Projectes determinats no en tenim, però des d'es primer dia que agafem ses competències les fem marxar an es cent per cent. Procurarem que ses coses no se facin p'es procediment d'urgència, que a l'atropellada no solen sortir bé.

¿I a què ha estat degut aquest canvi d'actitud per part vostra?

Noltros no hem tengut res mai en contra de s'equip de govern. Mos queixàvem de sa falta d'informació dins s'Ajuntament. Feien ses coses sense que noltros mos ne temessim i les duien an es plens amb urgència, i a noltros no mos anava bé. Xerrant amb so batle vàrem parlar d'acceptar unes comissions, que mos havien oferit anteriorment i no les havíem volgudes, perquè s'Ajuntament surti de sa situació col.lapsada en què està.

¿N'hi ha hagut cap que hagi hagut de cedir res a canvi d'aquesta participació?

No. Noltros no mos hem compromès a res, i molt manco a una disciplina de vot. No seguirem a s'oposició, com és natural, perquè estarem dins s'equip de govern, però si hi ha coses que no mos agraden no les votarem. És una espècie de conveni entre amics.

No hi ha hagut cap tipus de pacte, idè...

No. Únicament hi ha hagut un intent de fer qualque cosa perquè s'Ajuntament funcioni, però sense renunciar a ses pròpies idees. No vol dir això que no se puguin flexibilitzar, que es nostro grup sempre ha estat disposat a negociar.

Josep Cortès

JOC BRUT

Quan una persona pren la decisió d'integrar-se en la lluita política sap -o tocaria sebre- que no tot li sortirà així com ella voldria. Hi ha altres persones que han pres per camins ideològicament diferents i tenen tant de dret com ella a lluitar per allò que consideren just. És el joc de la democràcia.

Aquesta lluita, emperò, es duu a terme amb unes armes establertes per la llei, armes nobles que hom porta amb la cara ben alta, ja que són les mateixes que emprava l'adversari: exposició pública de la seva ideologia, projectes, objectius, etc. que haurà d'intentar complir si el poble li atorga la confiança del poder. Si no ho fa és tasca i dret de l'adversari -militant o no- i del poble el poder-li-ho retreure.

Ara bé, hi ha polítics llorencins que, deixant de banda les armes legals esmentades abans, s'aferren a qualsevol maniobra subterrània, per indigne i rastrea que sigui, per amagar vergonyoses situacions i per aconseguir els seus obscurs -o no tant- propòsits.

I qui és confrare que prengui candela.

XIRINGUITOS

He sentit a dir que l'Ajuntament té intenció de tancar tots els xiringuitos de la vorera de la mar, en un intent de donar una imatge més neta a la zona cosmopolita del terme. És una idea digna de lloanxa que ja hem sol·licitat varies vegades des d'aquestes mateixes pàgines de Flor de Card. Sembla que es durà a terme sota el pretext d'una possible il·legalitat urbanística o burocràtica dels esmentats establiments.

Supòs que aquesta exigència dels requisits legals s'aplicarà a TOTES les activitats del municipi: permissos d'obres, urbanitzacions, etc., i que la força de la llei s'utilitzarà tant pels petits com pels grossos, tant pels amics com pels desconeguts, tant pels clients com pels que no ho són, tant pels companys de partit com pels de l'oposició. Del contrari assistiríem a una altra manipulació de la llei en favor dels interessos particulars i fruit de les pressions de determinats col·lectius, cosa no gens desitjable si volem un poble "independent" on, com diu la Constitució, tots els ciutadans siguin iguals davant la llei.

UN SERMÓ DE COREMA (fragment)

Tots els divendres de març
a la Seu fan bon sermó.
Molts hi van a sentir-lo;
més ¿quants de sermó estan farts?
Cridau fort, predicador.
Els més que a sentir-vos vénen,
ni us escolten, ni us entenen.
El predicar ja és de més;
que els sermons que avui s'atenen
són lliures, sous i diners.

.....
Deis que el món està perdut;
que el comerç camina tort;
que el bon tractar ja s'és mort;
que el còdic és un embut.
Fraret, no crideu tan fort,
que tendreu escanyadura.
Teniu per cosa segura
que en matèria d'interés,
la bona fe que més sura
és lliures, sous i diners.

.....
Aquella amistat tan rara
que s'usava antigament,
ja no es troba fàcilment
ni per un ull de la cara.
Avui s'usa una altra gent
que du molta d'esponera
i l'amistat vertadera
la té a la llengo, i no més.
L'amistat que avui prospera
és lliures, sous i diners.

.....
Ja és moneda avui en dia
que passa com a corrent,
l'esser un viciós decent,
l'enganyar amb cortesia.
Molts ne conec, i no ment,
calops a la quinta essència,
que bravegen de consciència
i es confessen cada mes,
adorant amb reverència
les lliures, sous i diners.

.....
Predicau que hem d'observar
la llei com un sí senyor,
perquè és un fort politxó
que no mos deixa escapar.
Però avui, predicador,
la llei més santa i eterna,
la trampa l'engalaverna;
ja els còdics van de través,
doncs la llei que més governa
és lliures, sous i diners.

Pere d'Alcantara Penya

Acabat el mes pareix que l'activitat escolar queda per als qui han de tornar el mes de setembre a "re-pescar" aquelles assignatures que s'han escapat de les mans o enteniment-o hem de dir voluntat?- La qüestió és que aquesta impressió hauria d'esser fictícia, perquè és ara quan s'ha d'avaluar la tasca realitzada. Analitzar i aprendre dels errors i omissions per plantejar i planificar el proper curs; així podrem parlar d'una verdadera escola activa: l'escola a l'estiu no és morta.

L'avaluació no és sols per als alumnes, és sobretot per als qui feim feina amb un objectiu: l'educació i formació dels nins; per tant als pares, mestres i deucadors, el mes de juny, podria esser qualsevol altre, presenta l'oportunitat de reflexionar, no per llamentar, sinó per rectificar: admetre els errors i omissions ja és una passa.

Enguany el SMOE ha incidit en una línia determinada segons el nivell ocicle. A l'inicial la tasca ha estat de prevenció i terapèutica. Es tractava de sortir al pas de possibles problemes que s'iniciaven, perquè no fossin un obstacle a l'evolució esco-

lar del nin. Situacions de deficiències de psicomotricitat, dificultats de relació social, inestabilitat, falta d'atenció a la classe, manca d'interés, dificultats d'articulació, dificultats derivades del bilingüisme... han d'esser detectades com més prest millor per poder posar-hi remei, ja que del contrari s'arrosseguen al llarg de l'escolarització i impedeixen el progrés normal del nin, si no generen noves dificultats.

En el cicle mitjà la incidència del SMOE ha estat bàsicament didàctica: elaboració de material per a fer feina amb el mestre. Concretament hem treballat l'àrea de Socials i Naturals. Finalment, amb el cicle superior, hem oferit orientació a nivell grupal i individual, per l'elecció professional, per ajudar als alumnes que han cursat 8è d'EGB i que l'any que ve tenen diferents opcions: estudiar BUP, FP o bé aprendre un ofici.

Com he dit abans, és l'hora de la reflexió i avaluació. L'any que ve volem fer-ho millor. Li ho farem!

Antònia Magraner

MES DE MAIG

1.- Cicloturistada organitzada per la Unió Ciclista Sant Llorenç, amb la participació d'unes 225 persones.

Defunció de Joana Girart i Carrió, a Sant Llorenç, als 65 anys.

5.- Comencen les festes de Son Carrió amb xeremies, carreres de bicicletes, concert de la banda de música i verbena.

Matrimoni de Pere Agustí Sastre i Fe i Margarida Vaquer i Ballester, a Sant Llorenç.

6.- Tirada de colomins i ball de bot a Son Carrió.

Defunció de Josep Sureda i Bernat, a Son Carrió, viudo, 85 anys.

8.- Acaben les festes de Son Carrió amb l'ofici solemne, homenatge a la vellesa i futbol.

Mor Francesc Sureda i Alcover, a Sant Llorenç, casat, 89 anys.

10.- Taula rodona amb tots els caps de llista dels grups polítics municipals, organit-

zada per Flor de Card.

Sopar a Cas Torrador, a Cala Millor, del C. D. Cardassar.

13.- El Card en Festa celebra el seu 10è. aniversari, amb un ball de bot a la Plaça de S'Ajuntament.

19.- Matrimoni de Rafel Prohens i Galmés i Francesca Sureda i Sampol, a Son Carrió.

20.- Carreres de bicicletes organitzades pel C. C. Cardassar.

22.- Karoline Brever mor a Cala Millor. Tenia 69 anys i era alemanya.

23.- Ve el bisbe per confirmar uns 80 al.lots i al.lotes. Després es fa la festa i el sopar a ca ses monges.

25.- Mor Edith Adams, anglesa, a Cala Millor, 67 anys.

En el Batec del mes d'abril hem de fer la següent rectificació: Dia 15.- Defunció d'Onofre Riera i Llinàs, a Sant Llorenç, viudo, 87 anys.

Maria Galmés i P. J. Llull

No és ver que es foc que se va calar s'altre dia a s'Ajuntament fos un atemptat terrorista d'es F.A.P. (Front d'Alliberament d'es Poble) per acabar amb sa corrupció d'es Consistori, com tampoc ho és que sigui culpa d'es batle, que diven que va tan cremat que treu espines p'ets ulls i tot ho socarra.

Lo més segur és que deixassin qualche llosca mig encesa dins es bidó d'es fems i que covàs fins que va encendre es papers.

I és que sa gent és massa malpensada...

Ell què me'n diríeu quina una en va haver de fer es cabo dissabte passat? Idò va haver d'anar a treure un eixam d'una tomba d'es cementeri!

Per lo vist ses abelles s'afuaren a una partida de dones que hi duien flors i, clar, anaren a donar part a ses autoritats.

Per a que llavonses diguin que es municipals no serveixen per a res!

Perquè no hi ha ningú com un mateix per defensar es propis interessos.

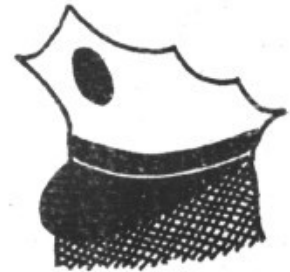
Perquè, per molt tòpic que sigui, s'unió fa sa força.

Perquè jubilat no és sinònim d'arraconat.

Perquè ja està bé d'humiliants tassetes de xocolata.

Per moltes coses més...

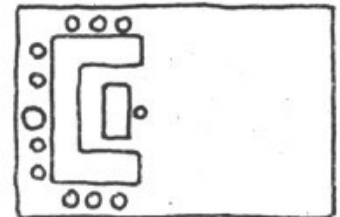
VOLEM UNA "ASSOCIACIÓ DE LA TERCERA EDAT"!

Si ses fonts que m'han informat no m'han dit mentides -que tot és possible en aquest món, manco que ses perdius tornin cols-, es qui va dibuixar es pla d'es xerrament, o sigui, es saló d'actes de La Sala, s'ha embutxacat trenta mil duros=cent cinquanta mil pessetes= mil dòlars, per sa feina.

Veiam si n'hi ha cap que sigui capaç d'endevinar qui els ha pagat!

Exacte!

Si voleu veure una revista diferent...

Si voleu sebre quines coses preocupen an es joves llorencins...

Si voleu comprovar què són capaços de fer...

...

No vos perdigueu es pròxim número de Flor de Card, elaborat íntegrament per joves i al.lotes d'una quinzena d'anys.

En una brillant operació policial dirigida personalment p'es cabo, s'es-cotlaniard llorencina ha identificat es subjectes que utilitzaven es carrers d'es poble per organitzar renouers rallies nocturns, com si això fos el principat de Mònaco i darrera qualche finestró s'hi amagàs na Carolina amb camisa de dormir.

Si ses previsions s'acompleixen tot es pes de sa llei caurà damunt ells i, si se segueix sa moda que s'usa, els estiraran ses orelles i no se'n parlarà pus.

Amb aquests càstigs tan terribles és de suposar que tendrem nits estiuènques més tranquil.les que es plens de l'any que ve, ara que s'oposició s'ha passat an es govern.

Fa un parell de mesos en "Wasp", d'es Diari de Mallorca, se'n collona-va de ses fronterès entre Sant Llorenç i Son Servera dins Cala Millor.

Dia 27 de juny, pàgina 15, en Germà Ventayol, a s'Última Hora deia que es Safari pertanyá a Son Servera. Pertot hi ha cartells que diuen que es d'es Port de Manacor.

¿Que no comença a ser hora de que s'Ajuntament faci qualche cosa al respecte a nivell oficial? Mos arribaran a menjar ses sopes damunt es cap!

Josep Cortès

El dia 9 de juny l'Associació de Premsa Forana va pujar a Lluc per un triple motiu: retre homenatge a la patrona de Mallorca en el centenari de la seva coronació, oferint-li la medalla de l'Associació; presentar la reedició de la "Guia de Lluch", un recull de cinc revistes publicades l'any 1884; fer l'entrega dels "Premis Premsa Forana" als tres guanyadors: Coloma Julià, pel reportatge "L'Institut de Formació Professional de cap a la reforma", publicat a la revista "Llucmajor de pinte en ample"; Miquel Sbert, pel seu serial "La raconera", també publicat a la mateixa revista; i Llorenç Capellà, pel seu article: "Mallorca, un futur a conquerir", publicat al "Diari de Buja". La festa, com sempre, va acabar en un sopar d'amistat.

Dos dies després, a Sant Joan i en el nou local de l'Associació, van tenir lloc les eleccions de la nova directiva per als vinentos dos anys. Sortiren elegides les següents persones: President: Carles Costa, de la revista "Sant Joan", vocals -en espera de l'adjudicació de càrrecs-: Gaspar Sabater, del "Dijous", d'Inca, Lluc Oliver de "S'Encruia", de Deià, Pere Mulet, d'"Es Saig", d'Algaida, Josep Cortès, de "Flor de Card", de Sant Llorenç des Cardassar, Pau Reynès, de la revista "Lloseta" i Jaume Tugores, de la publicació "Sineu".

Com a comiat, l'ex-president, en Santiago Cortès va fer el següent parlament:

"Amics: Quan fa sis anys en Gaspar Sabater i jo convocàrem a Sineu unes quantes publicacions, mai podíem pensar que avui arribaríem a ser tants.

De llavors s'ha fet camí, i avui podem presentar una associació integrada per 35 publicacions, algunes d'elles acabades de sortir, i crec que la seva aparició ha estat possible, en certa manera, gràcies a l'Associació. Avui Premsa Forana és coneguda i és respectada perquè l'esforç dels qui hem duit el pes de l'Associació ha estat encaminat per dues vessants molt importants: una, donar a conèixer l'existència de les nostres publicacions, i avui a Mallorca i fora d'ella saben de la nostra existència i són molts els qui la valoren. L'altre, conèixer-nos a nosaltres mateixos i d'aquí s'ha passat a una vertadera relació i col.laboració. Avui la

Premsa Forana té un pes reconegut per molta gent, pes que no tenia ara fa sis anys.

No entraré en consideracions concretes, no faré una relació pormenoritzada de tot el que s'ha anat fent durant aquests sis anys: crec que basta veure els resultats.

Ara bé, no tot ha estat positiu; crec que, com tota obra humana, ha tengut els seus punts flacs, els seus defectes, i de tot en vull assumir la responsabilitat. Però també és ver que els èxits han superat en molt els fracassos i no seria correcte que m'atribuís el mèrit, ja que han estat molts els qui durant aquests sis anys, han fet feina, una feina moltes vegades oculta, silenciosa, i per tant d'ells és el mèrit.

Ha arribat el moment de dir adéu a la presidència i ho faig conscient de que hem fet una feina més bé o més malament però, això sí, amb una il.lusió sincera de servir als interessos de totes les publicacions de la part forana de Mallorca. Acab de president però no me'n vaig de Premsa Forana, el meu compromís és massa fort per desfer-lo per motius legals. En tot el que pugui servir a la Premsa Forana, sigui el que sigui, sempre em trobarà.

Però abans de que surti elegit el nou president sí que m'agradaria dir-vos una sèrie de coses amparant-me en l'experiència d'aquests sis anys:

-Crec molt important que l'Associació continuï dins la línia de respecte a totes les ideologies però sense identificar-se amb cap.

-La col.laboració amb les nostres entitats, fins i tot amb la crítica, és una manera d'ajudar a fer poble.

-La unitat, dins la diversitat, de totes les nostres publicacions és condició indispensable per mantenir forta la nostra Associació. Unitat que s'ha de traduir en col.laboració.

I vull acabar donant les gràcies a tots, a aquells que fa sis anys acceptàreu la nostra convocatòria i a tots els qui un dia o altre vos integràreu a l'Associació. Gràcies a tots els qui durant aquests sis anys heu col.laborat perquè l'Associació anàs envant.

Ha arribat l'hora de votar una nova jun-

ta directiva, vos deman que voteu pensant en la Premsa Forana.
Gràcies a tots".

Actualment formant part de l'Associació de la Premsa Forana les següents publicacions:

DIJOUS (Inca), FELANITX, MANACOR, PERLAS Y CUEVAS (Manacor), SÓLLER, APÓSTOL Y CIVILIZADOR (Petra), BELLPUIG (Artà), FLOR DE CARD (Sant Llorenç), SANT JOAN, LLUM D'OLI (Porreres), S'ENCRUIA (Deià), EL GALL (Pollença), CIRCULO DE ESTUDIOS (Alaró), ES PI GROS (Lloret), ES SAIG (Algaida), BINISSALEM, CA'N PICAFORT, SA POBLA, CAP VERMELL (Capdepera), DIARI DE BUJA, BONA PAU (Montuïri), S'ARENAL, ARTÀ, ES CASTELLET (Bunyola), REVISTA DE SINEU, SANTA BÀRBARA (Vilafranca), LLUCMAJOR DE PINTE EN AMPLE, PÒRTULA (Pòrtol), CAMPANET, VEINATS (Calvià), LLOSETA, PORTO CRISTO, ALGEBELÍ (Muro), PARÍS-BALEARES (S'Arracó), RAIQUER (Inca), LA VEU DE LLUCMAJOR.

Josep Cortès

CA'S SERVERÍ

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

VIDEO TOT

SETELMA-3

FOTOS CARNET

Santa Maria de Bellver, 4
SANT LLORENÇ

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Juny de 1984.

Número 94.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

Popular	Oliveres i cançó	Port.
APA		3
Josep Cortès	Entrevista	4
	Varis	5
	Espipellades	7
	Premsa Forana	8
	Crònica informal	11
Antònia Magraner	SMOE	6
Maria Galmés	Batec	6
	Si lleu...	18
	Comptabilitat	
Pere J. Llull	Batec	6
Bàrbara Ferrer	Viatge a Suïssa	10
Joan Carbó	Cançons...	12
Ramon Rosselló	Canàries...	13
Josep Ramon	El còmic	14
Biel Florit	Contarella...	16
Guillem Pont	La taca	20
Bel Nicolau	Distribució	
Andreu Amer	Tresoreria	
Felip Forteza	Secretaria	

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

VIATGE A SUISSA

Un reduït nombre d'excursionistes, alegres i feliços, emprenguérem viatge cap a la verda Suïssa. En els vint minuts que va durar el vol fins a Barcelona tot varen ésser cares llargues, ulls badats i semblant de preocupació. En arribar a l'aeroport, ja més tranquils i passat el susto vérem un remolí de gent: periodistes, fotògrafs i curiosos que envoltaven Severo Ochoa. Fou una agradable sorpresa el poder admirar tan d'aprop un Nòbel espanyol.

Després de recórrer molts quilòmetres en l'autocar, entràrem a França per la frontera de La Junquera i travessàrem el Rosselló, una important regió de França que en el segle XII formà part del Regne de Mallorca. A Montpellier, la capital, hi ha el Palau dels Reis de Mallorca, paregut al de Bellver. Hi vivia en Jaume I el Conquistador. Encara parlen un francès mesclat de català.

Passàrem la primera nit a Grenoble, una hermosa ciutat industrial francesa, famosa per les seves competicions olímpiques d'hivern.

Arribàrem a Ginebra, la ciutat del pensament, amb el seu monument a Rousseau arran del llac Lemán. Centre de la diplomàcia mundial, hi tenen la seu permanent una bona partida d'organitzacions internacionals: la ONU, la Creu Roja, l'Oficina Internacional del Treball, l'Organització Mundial de la Salut, etc. Els seus edificis, parcs, jardins i passejos, farcits de flors, enrevolten el llac.

És molt interessant la visita al Palau de la ONU, que compta amb grandioses sales, pintures, escultures, baix relleus, catifes, etc. Va ésser emocionant, per a nosaltres, recórrer la sala d'Espanya, decorada pel cèlebre pintor Josep Maria Sert amb els seus característics colors: or i marró. Els seus frescs, d'enormes figures, representen una condena a la guerra i un cant a la pau.

Molt agradable fou una passejada en vaixell pel llac Lemán. Poguèrem contemplar d'aprop l'alt surtidor de 140 metres amb les verdes muntanyes Alpines al fons, cobertes perpetuament de neu, de les que sobresortia el famón Mont Blanch.

Berna, la capital, és una vila molt pintoresca i cuidada, com tot el de Suïssa. Hi poguérem admirar les fonts, les façanes, molt variades i decorades amb nombrosos i característics detalls de ferro forjat, a vegades policromat. Els carrers, vorejats d'arcades ofereixen perspectives armonioses, mentre les fonts, enrevoltades de flors

posen a cada plaça un detall de color.

D'Interlaten a Lucerna poguérem admirar les típiques cases suïsses de fusta, amb la teulada inclinada i moltes finestres. En aquesta darrera ciutat recorreguérem el pont de fusta del segle XII, una verdadera obra d'art.

Zurich, la ciutat més gran de la Confederació Helvètica, constitueix un centre comercial molt important.

Lausanne, cosmopolita i turística, amb una bella catedral gòtica, és una hermosa, nova i alegre ciutat. Per les aigües del seu port hi llenquen, majestuosament, nombrosos cignes i altres palmípedes. Els seus passeigs, places i jardins, amb plantes exòtiques, grans arbres i flors de tota mida i color que sorgeixen de la verda i cuidada gespa, ofereixen un agradable espectacle al visitant. Aquí visqué el seu exili i morí la reina Victòria, esposa d'Alfonso XIII i padrina de Joan Carles I.

Suïssa, per la seva extensió i els seus pocs més de sis milions d'habitants, és, de fet, una gran nació. De races, llengües i religions diferents. De regions naturals i variades per la voluntat dels seus habitants, la seva tenacitat, sentit comú, esperit d'ordre i de progrés, per la seva cultura -ensenyament primari obligatori des del segle XVI-, el seu enginy per aprofitar al màxim els seus productes naturals, han fet de la seva pàtria un estat pròsper, reconegut i admirat per tothom.

L'orde, bellesa i tranquil·litat que es veu i respira a totes les seves manifestacions, féu molt agradable la nostra estància a Suïssa. Alguns dels nostres companys prometeren tornar-hi. Comiats, besades, adreces, números de telèfons... i fins al viatge que ve!

Bàrbara Ferrer Pocoví

POLLASTRES
ROSTITS

Sureda, 1
Telèfon 570624

Dia 28 de maig el batle va convocar ple extraordinari. El batle, d'un temps ençà, sempre convoca ple extraordinari i així conjura el perill de qualque sortida fora de to per part dels assistents, segons diu i es queixa l'oposició, que per això està, no en mancaria d'altre! Jo, encara que no em convocassin, també hi vaig comparèixer, com cada més. Mumare, si a vegades li dic per venir amb noltros a part o banda em sol contestar que ja hi ha estat; per ventura fa trenta anys, però deu trobar que amb un pic de veure les coses n'hi ha bé prou. Per això s'extranya de que cada mes me'n vagi al ple a sentir lo mateix.

- I no te canses de sentir sempre lo mateix?

- De vegades sí, però ¿què vols?, per lo que fan a sa televisió...

El batle, dia 28 de maig feia molta de planta. S'havia tallat els cabells "a raor" i li havien untat el cap de laca perquè cap cabell no romangués fora de lloc. Anava així com manen les ordenances. Si havia d'estrenar la trona no hi podia comparèixer descambuixat i renclinós! La trona es una butaca de teca, encoixinada, un poc més alta que les altres i amb l'escut del poble tallat a l'indret del clatell, que va costar nou mil duros.

- ¿I la va pagar es batle de sa seva butxaca?

- Jo supòs que sí. ¿D'on l'havia de pagar, sinó?

L'orde del dia era curt i encara l'acurçaren més: li escapçaren dos punts per davant i altres tants per darrere. Bé, els dos de davant no els escapçaren, però anaven com a de berbes.

L'Associació de Pares està alabada de la feina que ha fet n'Antònia Magraner, la pedagoga, i vol que l'any que ve torni. L'Associació de Pares també vol que el Servei Municipal d'Orientació Educativa quedi definitivament consolidat en el poble i, com que les coses s'han de fer seguint els cursos legals, va enviar una instància a l'Ajuntament perquè en parlàs a un ple. El director de l'Escola, en Jaume, hi va voler dir la seva i va fer un informe sobre la feina del SMOE. Venia a dir que ha escomès un nou concepte de l'educació basat en l'elaboració de textos sobre Sant Llorenç, en l'ajuda als al.lots més atrassats, en la informació, l'organització, l'orientació professional, en la

col.laboració amb l'APA i que, encara que els resultats no fossin massa visibles a curt plaç, la seva labor havia estat molt positiva.

- Pardal, Antònia, l'hauràs de convidar a beure, an en Jaume!

- Sí!

El batle va venir a bé en lo de la renovació del contracte, però, malgrat la seva coneguda afecció a tot el que sigui cultura i educació, no va considerar oportú convocar oposicions per cobrir definitivament la plaça. En Tomeu Pont va ser del mateix parer, en el sentit de que valia més perllongar el contracte per un altre curs i l'any que ve ja en tornarien parlar. Es veu que la seva opinió pesa qualque cosa, perquè va ser el que acordaren.

- I en Falera, què deia?

- En Falera no deia res, com que no xerraven de Cala Millor...

La Unió Ciclista Sant Llorenç havia demanat una subvenció de 50.000 pts. per organitzar una cicloturistada i una carrera per a joveçans i dones, a raó de cinc mil duros per cada una, pam envant pam enre. La cicloturistada es va fer dia primer de maig, però hi havia dificultats burocràtiques per dur a terme la carrera projectada. Com que un diumenge abans n'hi havia hagut una altra per a veterans, els de la Unió Ciclista Sant Llorenç varen considerar oportú sol.licitar de l'Il.lustríssim un canvi de destí de la subvenció, i, en lloc de la carrera prepararien una altra cicloturistada pel mes de juny.

- I els ho concediren?

- Sí, però n'hi havia que no ho podien consentir de cap manera.

- I això?

- Posaren més temps per discutir lo de sa subvenció de 25.000 pessetes que per aprovar lo d'es trenta-quatre milions de sa tuberia de Cala Millor. Se veu que qualcú els havia inflat es cap.

- I en Falera, què deia?

- En Falera no deia res, com que no xerraven de Cala Millor...

- I en Toni Cuc?

- Si no hi havia precís i preguntes, ¿què havia de dir?

- I es públic?

- Es públic se'n va anar a jeure, ¿o volies que quedàs a romandre dins es saló d'actes?

CANÇONS I CODOLADES

per en Joan Carbó

La meva sabiduria
ara la vull emprar,
perquè vos vull explicar
bocins de la meva vida.

Encara era molt petit
i em llogaren per porquer,
i a Balafi, em record bé,
hi feia de pareller
el mestre Bernat Polit.

Cantava com un canari.
La madona s'acostà:
"Joan, hauràs de callar
perquè hem de passar el rosari"
Hi havia na Catalina
Encara em record bé
que tenia la doctrina
a damunt l'escudeller.
"Joan, tu mos diràs la lletania"

Quan vaig esser bergantell
volia esser deportista.
Jo era un bon ciclista,
corria per dins la pista,
però aquesta vida és trista
i el premi mai era meu.

La cosa va canviar
i em va venir el sacrifici:
el zelador es va entregar
amb un paper en la mà
que m'havia d'entregar
dia vint en el servici.

I així vaig acabar el servici,
molt de temps que va durar!
No em varen arrestar
ni em feren cap judici.

Jo vaig fer de conrador
i ben bé que me va anar.
Les terres que vaig conrar,
sempre per damunt turó:
Ses Planes i Son Dragó,
Son Vives i Llucamar.
Sempre vaig poder menjar
sense conèixer patró.

Jó feia de conrador
i tenia un ase galat.
Menava el camp ben llaurat
i collia molt de blat.
Me n'anava a fer mercat
a Campos i a Alaró,
i llavors, per afegitó,
dúia faves a Ciutat
per tota la Nació.

Ara ja m'he retirat,
de feina ja no en vull fer.
Jo me'n vaig per Ca's Corder
amb en Biel Cerraller
i menjam qualche variat.

Ara me despediré
perquè no vos vull cansar.
Si deis que vos ha agradat
jo podré continuar,
perquè no tenc res que fer.

BEARN

LLIBRES I PAPERS

Silenci, 7 - MANACOR

Un sol
fi:
Mallorca.

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

LES BALEARS I LES CANÀRIES A L'EDAT MITJANA (II)

Al mateix temps sortia una carta adreçada als batles de les viles, ja que a la part forana hi havia aquests esclaus:

"En Jaume Gual de Incha té na Magdalena

En Johan Nicholau de Porreres té na Maria e sos fills".

Sembla que aquests senyors no alliberaren els esclaus, i anys després, dia 23 de juliol de 1513, el Rei escrivia al lloctinent general de Mallorca dient que ha vist el procés que s'ha seguit entre el procurador dels pobres de Jesucrist contra alguns habitants del Regne que tenen esclaus de la Gomera, que han proclamat la llibertat. El Rei vol que sia administrada justícia i sien restituides les 10 lliures despeses pels esclaus en el procés. Mesos més tard, dia 25 de novembre, el Rei havia d'insistir, referent a aquesta causa, "de algunos llamados cativos de la Gomera contra los que los tienen cativos". No poden, els esclaus, seguir la causa perquè no tenen diners per a pagar el jutge, tot i que ja han entregat 10 lliures. (ACA reg. 3629 f. 14v i 56v)

Potser que algun d'aquests esclaus canaris anàs a parar a Menorca. A l'inventari del béns de Gabriel Riudavets, mercader de Ciutatadella, fill del notari Jaume Riudavets, fet l'any 1505, llegim que dins l'estable, entre els muls i mules hi havia alguns esclaus: "Item un bort de nació de canaris apellat Francisco de edat de XIII anys fins quinze". (ARM prot. Mateu Moranta M-612 f. 161v)

Finalment, per acabar aquestes breus notes històriques, donaré notícia d'un fet relacionat amb el bisbat de Tolda, instituint el segle XIV pel Papa a les esmentades illes Afortunades o Benaventurades. Dia 26 d'abril de 1373, el governador de Mallorca comunicava al seu lloctinent el governador de Menorca que fra Bonanat, bisbe de Tolda, reclamava algunes coses que li eren degudes: "e pertal com diu que'ls jurats de Manorcha li prometeren alcuna quantitat per fer la sua croça (bàcul) de que li reste alcuna cosa, pregam-vos que façats ab los dits jurats que aquesta resta li vullen anticipar e serà cosa que nós grahirem a vós". (ARM LC 39 f. 109v). Cal tenir en compte que un dels primers bisbes de Tolda era d'origen mallorquí. També convé tinguem present que els mallorquins que anaren a les Canàries, a les esmentades expedicions, parlaven "in cathalanica lingua" en

llengua catalana.

Sembla que aquest procés que menaven els esclaus o captius canaris contra aquells mallorquins que pretenien esser els seus amos va durar alguns anys. He vist diverses cartes reials, a més de les citades més amunt, en què el rei hagué d'insistir moltes vegades a favor dels captius: dia 21 de maig de 1504 el rei escrivia al governador de Mallorca parlant d'aquest procés que menaven els homes de la Gomera o Bartomeu Hernando en nom seu, contra alguns del Regne de Mallorca que pretenien esser els seus senyors. (ACA reg. 3625 f. 153). El 2 d'abril de 1512 el rei torna insistir al governador sobre els captius de la Gomera i de Gran Canària, en el Regne de Mallorca. (ACA reg. 3628 f. 110v) Semblants cartes es repetirien el 1513 (id f. 265) i el novembre de 1514 (id reg. 3629 f. 174)

Segons l'historiador A. de la Torre, en el seu treball "Los canarios de Gomera vendidos como esclavos en 1480" (Anuario de Estudios Americanos. Sevilla, nº 7, 1950) diu que alguns d'aquests esclaus arribaren a Eivissa.

Ramon Rosselló

(1) Per altres documents sé que aquest Joan Liula tenia el càrrec de receptor del Sant Ofici de la Inquisició mallorquina.

Portolà o mapa mallorquí del segle XIV on veim una nau amb una bandera barrada.

HA FUGIT...

NO TE PREOCUPIS MÉS.
NO TE TORNARAN MO-
LESTAR. TU M'HAS
SALVAT SA VIDA...

... I PER AIXÒ VULL
QUE UNA PART DE
LES MEVES TERRES
SIGUIN TEVES I QUE
HI VINGUIS A VIURE
AMB LA TEVA FA-
MÍLIA.

¿PER DES-
COMPTAT, A
PARTIR D'ARA
NO HAURAS DE
PAGAR MÉS
IMPOSTOS.

QUÈ PENSAVES,
JOAN? NO HAS
D'OMPLIR SA DE-
CLARACIÓ DE REN-
TA? JA HO DIVEN
QUE AQUESTS IM-
PRESOS FAN TOR-
NAR BOIG A QUAL-
SEVOL!

FI.

MESTRE MIQUEL ROCA I LA FANTASMA DEL "PUIG DES REVELLAR"

Fa molts d'anys que és mort ja, mestre Miquel Roca. Molts. Era, mirau que us dic, un dels millors ferrers de la comarca. Tenia anomenada ferm. No tenia rival ni guerrier a la fornal i l'encruia. De molts de pobles envoltant els conradors li duïen eines per arreglar, perquè sabien que mestre Miquel refeia qualsevol arada, per esbucada que estigués, i ho feia bé i a bon preu. I moltes vegades, quasi sempre, a cobrar a terminis, eh?, bé, passau a cobrar en haver batut, devers la Mare de Déu d'agost. I així.

El pintaria: jo crec que passava el mestre vuitanta d'estatura, cara ampla, poc pèl al cap, amb unes espatles com dos homes, braços llargs com aspes de molí, que semblaven poder arribar onsevulla sense moure's del lloc, i una rialla ampla també, immensa, d'orella a orella, que prodigava a balquena, la veu com a desproporcionada a la seva gegantina humanitat. Una veueta atrompetada que sols la seva presència rotunda de semental mallorquí de la plana aconseguia fer esvaïr. Par que el senti, just ara, "clinc-clanc" amb el martell sobre l'encruia, "clinc-clanc", canta qui canta als al.lotells aquella tonadeta atrevida:

"Els ferrers fan les arades,
els fusters fan els mantins,
i les dones fan els nins
a força de perdiuades...!"

I la seva dona, de dins la cuina estant: Miqueeeel!

I ell, amb el reclau: I els ferrers fan les aradeeees...!

No fumava mai i sols bevia una vegada a l'any, al sopar dels menestrals, per Sant Cristòfol. Aquest dia era clàssic ja que quatre companys l'haguessin d'acompanyar a ca-seva, de tard, més gat que un ruc. Tothom ja ho sabia, i això, a nivell popular no el desmereixia gens ni mica. Hom deia: què refotre, un dia a l'any la cisterna vessa per alt, o no?, idò!

Aquí som: al sopar de Sant Cristòfol de l'any de la fantasma del Puig des Revellar.

Resultava que, al Puig des Revellar des de feia uns mesos hi sortia una bubota, una fantasma. Blanca com un núvol de migdiada d'estiu, que, segons deien els qui l'havien vista i ja eren molts, anava com a surant enlaire, no tocava enterra, volava a dos pams del trespol, pegant bots extraordinaris i remeulos de turment que feien calfreds entre els ullastres joves i els ametlers de la

zona. Deien també que tothom que la veia quedava com així, esglaiat, estaferil.lat, i no es podia moure en una bona estona.

En arribar l'horabaixa, ja dic, ningú no gosava acostar-se pel Puig des Revellar. Ben alerta. La gent procurava abans de pondre's el sol fer-se'n enfora de les camades envoltants del puig.

Bé, tornem de bell nou a un sopar de Sant Cristòfol de fa molts d'anys. Dotzena i mitja de menestrals, més o menys, s'havien reunit a la porxada de mestre Biel Geperut, el fuster, feia uns baguls de figuera d'artesanía cosa fina, amb la intenció de fer-se un bon arròs. Un havia portat dos pollastres, l'altre un canonet i una mica de porquim, l'altre un bòtil de vi i una botella de mesclat, etc. Tots plegats començaren a glopejar mentre ationaven el fogó.

Arribats a l'hora de saber on era la greixonera, se n'adonaren de que ningú havia pensat a dur saïm pel sofrit. No, i jo no en tenc gens aquí, va dir mestre Biel Geperut. Ja aniré a cercar-ne jo, a ca-nostre, en una estirada, s'exclamà en Llorenç Gomila, el mosso de mestre Biel, curt de gambals sols pel que li convenia, ell, en Llorenç, au, ves-hi, fes via, i se n'hi va anar. I espera qui espera, espera qui espera, passa un quart d'hora, en passen dos; i a la fi, al cap de quasi una hora s'entregà l'home, pantaxant com les manxes de la fornal. Que dus el saïm? Sí. No en trobava. I on e! dus? Aquí, dins la butxaca. Pensa! Fins a l'espardenyia n'hi havia de saïm, cama de calçons per avall, però dins la butxaca, poc. Davallà Sant Pere. En Llorenç romangué amb el clatell ben calent d'una cerva que li vengué i no va saber d'on. I mestre Biel: Jesús-Sant-Honorat-Gloriós, si no hagués de donar compte a Déu! I així.

Malgrat tot, xarumba qui te xarumba, l'arribaren a fer a l'arròs. I bo que va sortir, sí fotre! En quedaren poques de porgueres, dins la greixonera. Quatre plats se n'empassà mestre Antoni Ferriol, uh, no es podia remenar de sadoll que estava. Mentre, tot Déu ja orella calenta, la botella del mesclat que semblava foradada, parlaven de tot i tots contra tots, com el govern, però sobretot, clar, llavors el futbol encara no movia passions ni milions, sempre n'hi havia un quern que acabava parlant de femelles i de l'"assumpto". I reien. Parlar d'això sempre fa rialles. Fa riure, vaja. Mestre Miquel Ro-

Biel Florit Ferrer

ca cantà dues glossetes coentes. Sí, també cantà aquella dels ferrers i les arades, sí. I, tira-tira, idò, la conversa va derivar, a la ronsa a la ronsa, de cap al tema de la bubota. Mestre Rafel Mussón l'havia vista, deia, sí, just a la vora de la caseta del Tossal de Sa Rota, tota blanca, uuuhhh, esfereidora. Va anar destrempat de ventre tres dies, mestre Rafel. Un que ho creia. Un que no ho creia. Un altre que sí. Però, reputes!, va dir mestre Miquel Roca, que ja anava col·locat i ben arran de guanyador, au, ens treu rem el gat del sac, anit, au, qui m'acompanya a caçar-la a la fantasma? Els confreres se'l miraren tots com si hagués dit una flas-tomia massa grossa. Sols els mancava dir: "alabat sia Déu", als envoltants. I mestre Miquel: molta llengua hi ha pel món, dic! Fins que un: jo hi vénc. I jo, I pus. Sòlament tres es decidiren a emprendre l'aventura.

Hi partiren Mestre Miquel Roca, Mestre Rafel Mussón, el de les cagarrines, i mestre en Pere Escolà, un seixantí que, com que havia anat a la guerra de Cuba, doncs, no hi havia res que el destrempàs, deia.

Enganxaren el cavallet navarret de mestre Rafel al carretó-xarret-Gran-Esport-GLS, i, apa, cap al Puig des Revellar s'ha dit. La botella de mesclat, el que restava d'ella, dins la butxaca del jac, aquesta és teva, aquesta és meva.

Arribats al lloc, es miraren l'un a l'altre com si fés vint anys que no es veien, com aquell qui diu: però bono, què hi feim aquí? Però no tengueren temps de fer gaires pensaments. Al punt comparegué, la bubota, sí, comparegué.

Efectivament, com a trenta passes per davant d'ells, com si d'un ovni qualsevol es tractàs, comparegué la fantasma, just enmig del camí, com a volant, surant devers les entrefosques de la nit de lluna creixent, uuuhhh, feia...

Mestre Miquel Roca, com si hagués duit un ressort a les anques, pegà llongo i ja va ser baix del carretó, amb la dreta l'arquet, un garrot de llenya d'ullastre ben esporgada de considerable gruixa i amb quatre passes va estar a uns quinze metres darrere de la bubota, que com va veure que li venien mal donades, fantasma o no fantasma, havia optat per donar-ho a le cames.

Com si l'arquet fos un "boomerang", mestre Miquel el voltejà per sobre el cap i,

"tzim!" el llançà amb totes les seves forces a la fantasma. Li encertà ben enmig de l'esquena i amb el mateix impacte, féu com un bot en l'aire, com una pirueta de titerero, per quedar després estesa enterra, tan llarga com era.

Ai!, deia la fantasma. AAIII! Uep, quan la sentiren tots tres, més blancs que el referit, ells, més blancs que la mateixa fantasma, ells, les fantasmes no solen gemegar, eh?, uep, i s'hi acostaren.

La fantasma va resultar ser el missatge de Son Vanrell, n'Abdon, un fadrinango esguerrat, més tort que un gañxo, amb un llençol damunt, ara mateix, davall, ben estès, n'Abdon, que s'havia posat a jugar a allò, cansat de jugar a altres coses, potser. O conjugant-les a les distraccions com va arribar a dir qualcú.

Quan es va deixondir una miqueta n'abdon i els va veure just su-allà a tots tres, drets, estirats que semblaven arribar a la lluna, amb més ulls que cara, esclatà en plors, sobretot mirant l'arquet, ai, no em pegueu més, ai, deia, ai, i venga llàgrimes!

Mestre Rafel Musson encara li envergà una llenderada amb les escorretjades, mentres deia: jas, aquesta pels tres dies que em tengueres amb els calçons baixos, al lloc comú, tra-trac, devers les costelles!

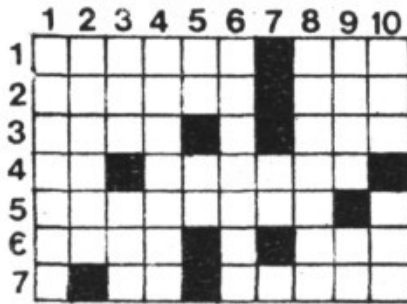
Giraren en coa els tres menestrals, pujaren al carretet, posaren l'arquet a son centre i, apa, cap a cases, i, que has perdut la botella del mesclat, Pere?, no, idò, venga, molts d'anys per Sant Cristòfol. I aquest que no cont.

N'Abdon va estar ben aprop d'un mes fent llit, amb unguents i coques calentes. Dues costelles consentides, tenia, ell. Dues. Li va fugir la covera de cop en sec, amb la reacció de xarop de tanyada d'ullastre. No en va tenir ganes pus, no, de fer-se la bubota pels envoltants del Puig des Revellar.

De la feta se'n va parlar molts d'anys, al poble, sobretot per Sant Cristòfol, al sopar dels menestrals. I, és clar, mestre Rafel Musson cada any agafava la mateixa enverinada, a l'hora del mesclat, per allò de les cagarrines.

I és que la gent, és molt "emprenyativo-la", no és ver? I mals d'altri rialles són.

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.- És el conjunt de feines que se fan a l'era des que s'estenen les garbes fins a separar el gra de la palla. D'això n'hi ha molts que en tenen. 2.- El qui guarde oques. Generalment serveixen per a volar. 3.- És una mesura anglesa de capacitat equivalent a poc més de quatre litres i mig. Vocal. Cadascuna de les parts en que es divideix un obra voluminosa com és FLOR DE CARD i que se solen enquadrar separatament. 4.- B artell al ed mon. Provenir d'habitants. 5.- Que vos pareix si aquí hi posam "JACIMENT". Cent. 6.- Acció d'aregar. Símbol químic del sofre. Nom de lletra. 7.- Una erra. Nota musical. Cosir, mirau si aquest mot cap dins el quadrets.

VERTICALS.- 1.- Fer o dir bogeries. 2.- Donar fi a una cosa començada. 3.- S'emprea per a designar una cosa cin a determinada sense, però, que ho sigui realment. (quan sabreu de quin mot se tracta vos farà rialles). Tens ... guanyat. 4.- Relatiu a la concepció imaginària d'un govern ideal. 5.- Un altre nom de lletra. Ulmus campester. 6.- Relatiu a l'estil d'ornamentació dit arabesc. 7.- Dues consonants ben diferents. Símbol químic. 8.- Ara és bon temps per a menjar-ne de novelles. 9.- Sensació agradable o desagradable produïda en l'òrgan de l'olfacte per les emanacions de certs cossos. Nota musical. 10.- Branca tallada del arbre. Es diu de tot allò que té un preu elevat.

SOPA DE LLETRES

Z I K S N I V A R T S
O H A Y D N M R C C A
L A S P A I G R H O T
T E T E R E P U A B I
R N D S I T M A I R E
V D N R L A O D K G N
S E G S N F F R O T I
I L X N T C L E V A R
S S U I L E B I S Z T
P O C S A L E G K R X
R Z S E M E B L I N A
D O L R S B A R L I S

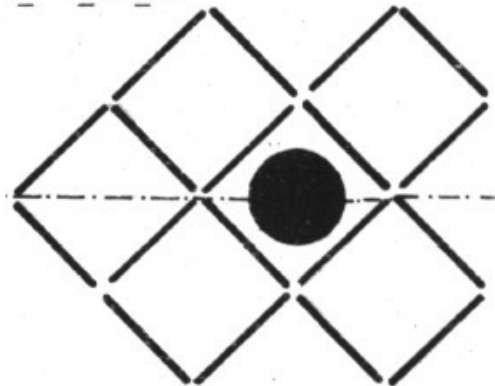
FUGA DE VOCALS

N _ P R S M _ Q _ N G _ N T N G _ L S C S S
T L C M T _ L S D _ S , S N _ C M _ L L _ L S
P _ N S _ M _ N T R _ S T _ P _ R L _ S .

ENDEVINALLA

En venir es fort de s'estiu
es molí va a vela plena,
i ell amb so sac a s'esquena
davall terra fa niu.

Poríem mirar de cercar els cognoms de deu compositors

MISTOS I MONEDES

Fer amb mistos i una moneda la figura simètrica que veis aquí a baix. Ara, només moquant dos mistos, fer que la moneda quedi fora dels quadrats i la figura que resulti sigui una altre vegada simètrica.

SOLUCIONS

FUGA DE VOCALS
No esperis mai que ningú entengui les coses tal com tu les dius, sino com ell les pensa mentre tu parles.

ENDEVINALLA
Es un escarabat.

MARIA GALMES

MOTS CREUATS
B A T U D A P O R
O C A T E R A A L A
G A L O A T O M
E B P O B L A R
J A C I M E N T C
A R E C S E M A
R L A C O S I R

SOPA DE LLETRES
I K S N I V A R T S
H A Y D N
A G H T
E U A I
I M I
D R A K
E G N F R O
L N L E V A R
S U I L E B I S
K

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

CLÍNICA VETERINÀRIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

ASSEGURANCES

Cardassar, 17

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569067 * SANT LLORENÇ

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA

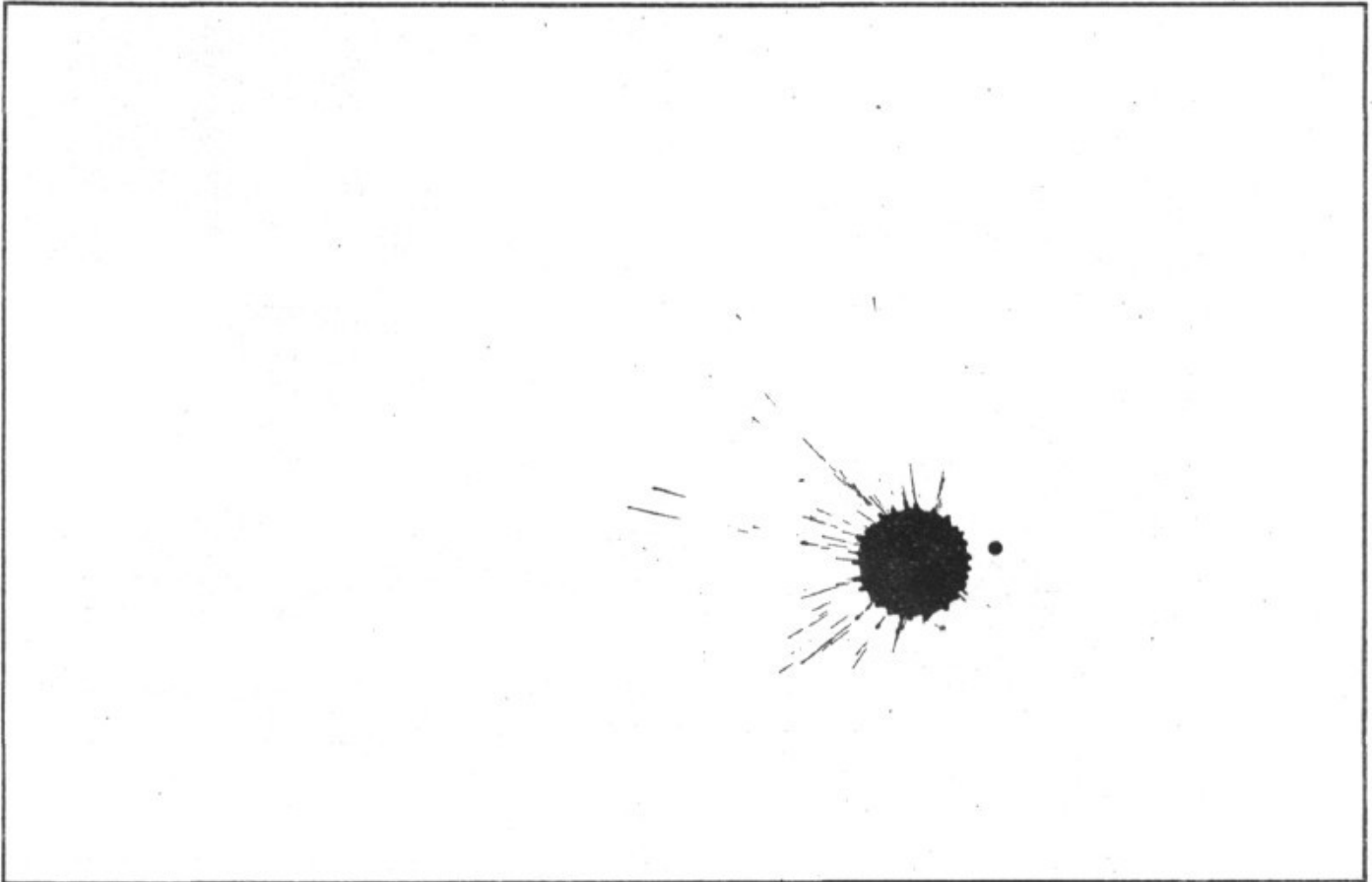
Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)
Tel. 55 40 78 MANACOR

LA TACA

Voldria retre homenatge a quelcom tan humà com pot ésser l'honor, la valentia, la dignitat, l'honestedat, la coherència, la cavallerositat... i tots aquells altres caires diguem-ne positius de la personalitat humana. Aspectes que mitjançant la gesta o la vida diària sorgeixen en múltiples ocasions, en el quefer personal i en el sí de tota comunitat. Qüestions que massa vegades es deixen sense la justa valoració, potser perquè s'entenen com a "normals" i "lògiques".

Però repassant els succeïts i anècdotes que adesiara conta la gent d'edat relatiu al Sant Llorenç d'ahir, hom se n'adona de que aquests mots abstractes no sempre foren "normals", la baixesa, la desvergonya, la indignitat, la incoherència, l'abús de poder, l'aprofitament de determinades circumstàncies o febleses foren usades per a aconseguir finalitats més que dubtoses i gairebé sempre aprofitant la patent covar-

dia que suposa actuar de nit o tirar la pedra i amagar la mà.

Són anècdotes i succeïts d'un Sant Llorenç d'ahir que bé ens convendria superar i oblidar...

Però adesiara, en el Sant Llorenç d'avui mateix succeïxen positures i accions humanes que ens fan comparèixer en el record aquelles dissortades anècdotes que ens contaren; persones hi ha que deixant-se dur per la feblesa humana i un poder que no és coincident amb la realitat, actuen de manera egocèntrica trepitant descaradament -i potser fent-ne befa i tot- els drets elementals -i reconeguts per la llei- de les altres persones.

Positures i accions que em fan reflexionar sobre la complexitat de l'ésser de les persones i sobre la distància entre el Sant Llorenç d'avui i un Sant Llorenç mínimament ideal i racional.

Guillem Pont